

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ В
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**кафедра філософії права та юридичної логіки
кафедра юридичної психології**

Статус дисципліни – обов’язкова;
Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий);
Ступінь вищої освіти – доктор філософії;
Форми здобуття вищої освіти – інституційна (очна (денна), заочна);
Мова навчання – державна;
Навчальний рік – 2020-2021
Форма підсумкового контролю – іспит

Полудьонна Наталія Станіславівна
кандидат психологічних наук, доцент,
професор кафедри
Профайл викладача:
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=FelzmLEAAAAJ&hl=uk&oi=ao>

Кудерміна Олена Іванівна
доктор психологічних наук, професор,
завідувачка кафедри юридичної психології
Профайл викладача:
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=5dOthMoAAAAJ&hl=uk>

Контактний телефон
Електронна адреса
Розклад навчальних занять
Консультації

Тел.: 249-09-69
E-mail: k015@naiau.kiev.ua
Робоче місце: 8.11
Очні:
(відповідно до окремого графіка
кафедри)
Онлайн:
електронною поштою, пн-пт з 9:00 до
16:00

Сторінка дистанційного курсу

Стислий опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни є формування психолого-педагогічної готовності до викладацької діяльності у вищій школі з врахуванням сучасних світових тенденцій освітнього середовища.

а) *науково-педагогічна та науково-психологічна мета*: сформувати у здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії знання з сучасних концепцій та методологічних підходів щодо вирішення психолого-педагогічних проблем вищої школи;

б) *загальноосвітня мета*: вивчення історичних передумов методології психології вищої школи в Україні та впливу сучасних концептів на теоретичні засади усіх галузей педагогіки, психології та міжгалузеві зв'язки;

в) *виховна*: сприяти формуванню професійної самоідентифікації, активної фахової та соціальної позиції та загальної гуманістичної культури потенційних науково-педагогічних працівників.

Тривалість – 4 кредити, загальна кількість годин – 120; годин аудиторних – 60, самостійної роботи – 60

Форми та методи навчання інституційна (очна (денна), заочна); частково-пошукові, проблемні; дальтон-технологія; активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", синектики, Сократів діалог, аналогій, стоп-кадр, ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій, синтез думок), метод ситуацій (ситуація-вправа, ситуація-оцінка, ситуація-проблема, ситуація-ілюстрація), імпульс-повідомлення, незакінчені речення, складання коментованої схеми навчального питання.

Система поточного контролю : усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування); робота за індивідуальними завданнями; тестування; реферативне повідомлення; поняттєвий диктант; захист проектів (презентацій); поняттєве вправлення; групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

Система підсумкового контролю – усна відповідь або тестування.

Пререквізити (Prerequisite) – «Педагогіка та психологія вищої школи» (за ступенем вищої освіти магістр).

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання («hard skills»)

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
--------------------------------------	---

Для здобувачів вищої освіти ступеня вищої освіти доктор філософії зі спеціальностей
053 «Психологія»

знати :

– основні категорії та поняття педагогіки вищої школи як науки та правове регулювання вищої освіти в Україні;

– базові поняття і категорії теорії освіти і навчання, а також виховання у вищій школі;

За результатами опанування навчальної дисципліни «Актуальні проблеми педагогіки та психології в закладах вищої освіти» випускники аспірантури/ад'юнктури набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у педагогічній діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення

— організацію освітнього процесу та його особливості в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання;

— історичні та методологічні витоки розвитку психології вищої освіти в Україні та індустріально розвинених країнах; напрями її удосконалення;

— психологічну сутність основних видів діяльності суб'єктів та об'єктів педагогічного процесу у ЗВО: пізнавальної, організаційної, комунікативної, конструктивної;

— психологію пізнавальної діяльності та навчання, структуру особистості, організацію та методологію творчого мислення.

вміти:

— використовувати сучасні ефективні засоби роботи з науковою та навчально-методичною літературою;

— користуватися пошуковими освітніми системами у мережі Інтернет.

— реалізовувати навички самостійного вирішення педагогічних проблем в професійній діяльності;

— застосовувати знання психології пізнавальної діяльності та навчання, структури особистості, організації та методології творчого мислення;

— використовувати функції та методи психодіагностики в процедурі психологічного дослідження та в організації педагогічного процесу у вищій школі.

досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- здатність до критичного осмислення проблем у галузі психології та педагогіки та на межі галузей знань;

- здатність розробляти та реалізовувати інноваційні проекти, включаючи власні дослідження;

- здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності;

- здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах;

- здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність до оцінювання психолого-педагогічних ситуацій в практичній діяльності;

- здатність ведення діалогу й аргументування у процесі педагогічної практики;

- здатність до оцінювання та інтерпритування психологічно насичені ситуації педагогічної практики;

- здатність застосовувати новітні психологічні підходи до розуміння особистості у педагогічній діяльності реалізуючи їх у власних іноваційних проектах;

- здатність інтегрувати психолого-педагогічні знання у складних та непередбачуваних умовах.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни («soft skills»):

- здатність до оцінювання психолого-педагогічних ситуацій в практичній діяльності;

- здатність ведення діалогу й аргументування у процесі педагогічної практики;

- здатність до оцінювання та інтерпритування психологічно насичені ситуації педагогічної практики;

- здатність застосовувати новітні психологічні підходи до розуміння особистості у педагогічній діяльності реалізуючи їх у власних іноваційних

проектах;

- здатність інтегрувати психолого-педагогічні знання у складних та непередбачуваних умовах.

Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Світові тенденції розвитку системи вищої освіти.	Лекція: онлайн Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; Методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, незакінчені речення, складання коментованої схеми навчального питання.	Під час лекційного заняття законспектувати основні положення. Скласти узагальнюючу таблицю чи структурну блок-схему за темою лекції. Опрацювавши конспект лекції, заповнити таблицю (не менше 8 пунктів): 1. Тенденція розвитку світової системи освіти; 2. Урахування тенденції у новому Законі України «Про вищу освіту» (з посиланням на розділ, статтю); 3. Приклади з діяльності НАВС (там, де це можливо) або інших вітчизняних закладів вищої освіти. Встановити: - Взаємозв'язок дескрипторів Транс'європейської та Національної рамки кваліфікацій із контентом освітніх, навчальних і робочих навчальних програм підготовки фахівців для Національної поліції України. - Світові тенденції розвитку вищої освіти як джерело інновацій для діяльності науково-педагогічних працівників Національної академії внутрішніх справ.
Тема 2. Педагогіка в системі правових відносин.	Лекція: онлайн Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; Методи: проблемні, активні та інтерактивні, евристичні ("мозковий штурм", синектики, ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій, синтез думок), незакінчені речення, складання коментованої схеми навчального питання.	Під час лекційного заняття законспектувати основні положення. Скласти узагальнюючу таблицю чи структурну блок-схему за темою лекції. Відацювавши літературу та інформаційні ресурси, підготувати есе на теми: - Поняття МООС. Роль масових відкритих он-лайн курсів у самоосвіті та підвищенні кваліфікації науково-педагогічних працівників.

		- Маркетинг вищої освіти: сутність, специфіка в умовах України. Боротьба за абітурієнта як складова маркетингу вищої освіти. - Децентралізація навчального процесу: сутність, нормативно-правова регламентація. - Індивідуалізація навчання: характерні риси, можливості втілення в умовах вітчизняних закладів вищої освіти. - Шляхи реалізації принципу навчання впродовж життя. - Якість освіти як основний показник діяльності закладу вищої освіти. - Сутність компетентнісного підходу та його значення у підвищенні якості вищої освіти.
Тема 3. Педагогічні засади теорії і практики управління освітнім процесом у вищій школі.	Лекція: онлайн Семінарське і практичне заняття: індивідуальні та групові опитування; Методи: частково-пошукові, проблемні; дальтон-технологія; активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", синектики, Сократів діалог, аналогій, стоп-кадр, ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій, синтез думок), метод ситуацій (ситуація-вправа, ситуація-оцінка, ситуація-проблема, ситуація-ілюстрація), незакінчені речення, складання коментованої схеми навчального питання.	Під час лекційного заняття законспектувати основні положення. Скласти узагальнюючу таблицю чи структурну блок-схему за темою лекції. Опрацювання Закону України «Про вищу освіту» щодо питання управління освітнім закладом.
Тема 4. Особистість та група в як ключові категорії психології вищої школи.	Лекція: онлайн Практичне заняття: індивідуальні та групові опитування; опрацювання методичного інструментарію й вправ; розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем. Методи: активні та інтерактивні, «метаплан», пояснювально-рецептивний метод; дослідницький та евристичний метод.	Під час лекційного заняття законспектувати основні положення. Опрацювавши лекцію необхідно: - Проілюструвати на власному прикладі види малих груп, в яких перебуває студент за період навчання. - Визначити офіційну і неофіційну соціально-психологічні підструктури академічної групи. - Описати референтометричний метод (А.В.Петровський) вивчення структури групи.

Тема 5. Психологічна характеристика діяльності викладача вищої школи в актуальних соціокультурних умовах.	Лекція: онлайн Практичне заняття: індивідуальні та групові опитування; опрацювання методичного інструментарію й вправ; розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем. Методи: інструктивно-практичний й продуктивно-практичний; стимулюючий (створення ситуацій пізнавальної новизни).	Під час лекційного заняття законспектувати основні положення. Опрацювавши лекцію необхідно: - Визначити критерії педагогічної майстерності викладача. - Простежити зв'язок продуктивності педагогічної діяльності з педагогічними здібностями. - Визначити умови успішного розвитку індивідуального стилю педагогічної діяльності.
Тема 6. Навчальна діяльність як пізнання: сутність та особливості в умовах сучасності.	Лекція: онлайн Семінарське і практичне заняття: індивідуальні та групові опитування; опрацювання методичного інструментарію й вправ, розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем Методи: «мозковий штурм»; репродуктивний метод (складання і пред'явлення завдань на відтворення знань і способів інтелектуальної і практичної діяльності); практичні методи (робота за зразком).	Під час лекційного заняття законспектувати основні положення. Опрацювавши лекцію необхідно: - Здійснити порівняльний аналіз рефлексивного та когнітивного рівнів навчання. - Окреслити чинники удосконалення навчальної діяльності. - Пояснити практичне застосування теоретико-експериментальної теорії формування знань. - Проілюструвати на прикладі теорію поетапного формування знань П.Я.Гальперіна.
Тема 7. Педагогічне спілкування у вищій школі. Вплив новітніх тенденцій розвитку освітнього середовища на процес педагогічної взаємодії.	Практичне заняття: індивідуальні та групові опитування; опрацювання методичного інструментарію й вправ, розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем. Методи: активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", синектики,); катехізисна бесіда, пошукові завдання і проекти.	Під час самостійної роботи необхідно: 1. Визначити місце конфліктної пізнавальної ситуації у навчальному процесі. 2. Проаналізувати помилки викладача в стилі педагогічного управління як чинник виникнення конфліктів. 3. Визначити деструктивну і конструктивну моделі поведінки у педагогічному конфлікті

Основні інформаційні джерела

З актуальних проблем педагогіки вищої школи

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014.
3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2016. – 35 с.
4. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : підруч. для студентів магістратури / С. С. Вітвицька; М-во освіти і науки України, Житомир. держ. ун-т імені Івана Франка. – Київ: Центр навч. літ., 2011. – 382 с.

5. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. – Харків, 2016. – 260 с.

6. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл.)/В.Л. Ортинський – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 472 с.

7. Ничкало Н.Г. Професійна педагогіка у контексті розвитку людського капіталу // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми – № 23 – 2010.

8. Посібник з підвищення кваліфікації в сфері дидактики вищої школи : у рамках співробітництва з Акад. наук. підвищ. кваліфікації при пед. ін-ті м. Гейдельберга / [Еглаіл Фадя та ін.]. – К. : Фенікс, 2012. – 216 с.

9. Культурно-гуманітарні стратегії розвитку університетської освіти в умовах динамічних суспільних трансформацій: Монографія / Л.С. Горбунова, М.А. Дебич, В.В. Зінченко, І.М. Сікорська, І.В. Степаненко, О.М. Шипко / За ред. І.В. Степаненко. – К.: ІВО НАПН України, 2018. – 226 с.

З актуальних проблем психології вищої школи

1. Андрущенко В. П., Бех І. Д., Волошук І. С., Глузман О. В., Гузій Н. В., Дем'яненко Н. М. Педагогіка вищої школи: підручник / АПН України; Інститут вищої освіти / Василь Григорович Кремень (ред.). – К. : Педагогічна думка, 2009. – 256 с.

2. Бех І.Д. Принципи сучасної освіти/ І.Д.Бех // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2005. – №4. – С.5-27.

3. Бібік Н. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н. Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – К.: К.І.С., 2004. – С. 47 – 53.

4. Боришевський М. Й. Духовні цінності як детермінанта розвитку й саморозвитку особистості / М. Й. Боришевський // Педагогіка і психологія. – 2008. – № 2. – С. 49 – 57.

5. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : підруч. для студентів магістратури / С. С. Вітвицька; М-во освіти і науки України, Житомир. держ. ун-т імені Івана Франка. – Київ: Центр навч. літ., 2011. – 382 с.

6. Головка Н. І. Правова педагогіка: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2007. – 248 с.

7. Дьяченко М., Кандыбович Л. Психология высшей школы. – Минск: Тесей, 2003. – 268 с.

8. Загальна психологія. / За загальною редакцією академіка С.Д. Максименка. Підручник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 704 с.

9. Подоляк Л., Юрченко В. Психологія вищої школи. – К.: Каравела, 2009. – 320 с.

10. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2000. – 592 с.

11. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : [Текст] : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – 2-ге вид., допов. – К. : Академвидав, 2014. – 454 с.

12. Хрестоматія з психології та педагогіки: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та

дистанційної форм навчання / Сисоєва С. О., Поясок Т. Б. – Кременчук: Вид. ГШ Щербатих О.В., 2008. – 400 с.

13. Чернілевський Д.В., Томчук М.І. Педагогіка та психологія вищої школи [навч.посіб.]/ Д.В. Чернілевський, М.І. Томчук. – Вінниця, 2006. – 402 с.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

– мультимедійний проєктор, комп'ютер/ноутбук/планшет, інтерактивні дошки.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання:

- умови допуску до підсумкового контролю є активна робота під час семінарських та практичних занять; позитивні оцінки з усіх тем навчальної дисципліни; опрацювання більшості з рекомендованих джерел, виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;

- сума балів поточного контролю має становити не менше 30 балів;

Перескладання тем реалізується у таких формах:

- усне і письмове опитування;
- рецензування відповідей та письмових робіт;
- обговорення проблемних питань;
- написання есе, тез тощо.

Політика щодо академічної доброчесності:

здобувачі вищої освіти мають поважати авторські права та недопущення академічного плагіату в усіх видах наукової, науково-методичної та навчальної діяльності, дотримуватися принципів академічної доброчесності, правил академічної етики, інформаційної культури та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування.

<https://okop.naiu.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

Поточному контролю підлягають:

- глибина, повнота, обґрунтованість відповіді;
- доповнення, запитання до тих, хто відповідає;
- рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (робот у парах, малих групах), активність під час обговорення питань;
- глибина аналізу наукової та навчальної літератури;
- письмові завдання (тести, контрольні роботи, есе, реферати);
- якість самостійного опрацювання питань;
- систематичність роботи на заняттях.

Політика щодо відвідування:

передбачає систематичне, регулярне оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (рівень теоретичних знань та практичних умінь і

навичок з усіх тем навчальної дисципліни) за результатами аудиторних занять, самостійної та індивідуальної роботи.

Під час занять здобувачі вищої освіти працюють у такому форматі:

усне опитування

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах;

- уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку;

- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);

практичні завдання

- уміння застосовувати теоретичні положення у вирішенні проблем;

- уміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням основних нормативних документів Національної академії внутрішніх справ:

Оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)								Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
max 60%								max 40%	max 100%
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	CP	Іспит	100
5	5	5	5	5	5	5	10, 10, 10, 6, 6, 10, 8	40	

Шкала оцінювання: національна та ESTC

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення дисципліни